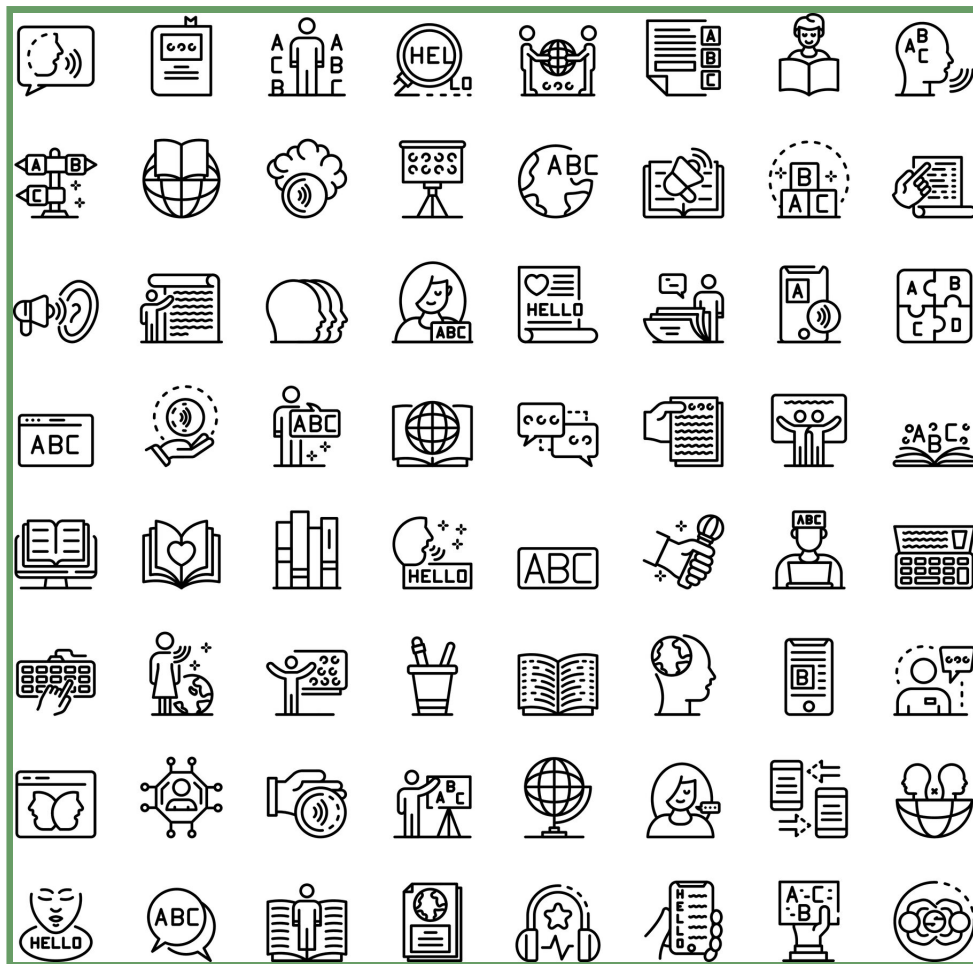

Anvendt funktionel grammatik

I engelsk- og tyskundervisningen i grundskolen og gymnasiet

Oktober 2025
Louise Flege & Olga Christiansen

Anvendt funktionel grammatik

– I engelsk- og tyskundervisningen i grundskolen og gymnasiet

1. udgave 2026

Copyright © 2025 Forfatterne & NCFE

Forfattere: Louise Flege & Olga Christiansen

Indholdsfortegnelse

Anvendt funktionel grammatik.....	4
Grammatiske elementer - velegnet til funktionel tilgang i ENGELSK.....	6
Grammatiske elementer - velegnet til funktionel tilgang i TYSK.....	8
Best practice principles for functional grammar teaching.....	10
Undervisningseksempler - grundskolen.....	12
Undervisningseksempler - gymnasiet.....	19

Anvendt funktionel grammatik

Deltagere

- Olga Christiansen, adjunkt i engelsk og tysk ved læreruddannelsen, Professionshøjskolen Absalon
- Louise Flege, lektor i engelsk ved læreruddannelsen, Professionshøjskolen Absalon
- Mette Bruusgaard, lektor i engelsk og tysk, Svendborg Gymnasium
- Tine Nielsen, lektor i engelsk og tysk, Svendborg Gymnasium
- Peter Isager, lærer, Haahrs Skole, Svendborg
- Annika Lundmann Clausen, lærer, Haahrs Skole, Svendborg

Beskrivelse af projektet

Projektet 'Anvendt funktionel grammatik' er et samarbejde mellem grundskole, gymnasie samt læreruddannelsen og har som hovedformål, at udfærdige *best practice* principper for funktionel grammatik i sprogundervisningen.

Projektet tager udgangspunkt i både engelsk og tysk undervisning på tværs af uddannelses-niveauer.

Best practice principper er udfærdiget på baggrund af prøvehandling foretaget i flere 9./10. samt gymnasieklasser foruden lærerstuderendes prøvehandling i diverse skole-klasser på forskellige klassetrin.

Projekresultater

Projektets resultater består af:

- Grammatiske elementer velegnet til funktionel tilgang – ENGELSK
- Grammatiske elementer velegnet til funktionel tilgang - TYSK
- Best practice principles for functional grammar teaching
- Undervisningseksempel til grundskolen - present continuos
- Undervisningseksempel til grundskolen - adjectives
- Undervisningseksempel til gymnasiet

Grammatik elementer velegnet til funktionel grammatik

Dokumentet '[Grammatik elementer velegnet til funktionel grammatik](#)' er en liste over 'tekst-eksterne' grammatiske elementer, som er særdeles velegnede til funktionel grammatikundervisning.

Listen over grammatiske emner, der kan arbejdes med i en funktionel tilgang til sprogundervisning skal ikke ses som værende udtømmende, men en inspiration til sprogundervisere på alle uddannelsesniveauer.

Best Practice Principles

Dokumentet '[Best Practice Principles for functional grammar teaching](#)' kan anvendes som udgangspunkt for egen planlægning af sprogundervisning med udgangspunkt i funktionelt grammatik.

Dokumentet kan ligeledes anvendes til at analysere allerede planlagte forløb i fx et læremiddel og hjælpe lærerne med at 're-designe' forløbene til at være mere funktionelle.

Sidst kan dokumentet anvendes retrospektivt, som en analyse af egen undervisning og hjælp til justering af tidligere afprøvede undervisningsplaner.

Dokumentet er afprøvet og justeret af både undervisere i grundskolen, gymnasiet samt lærerstuderende.

Grammatiske elementer - velegnet til funktionel tilgang i ENGELSK

Sammenligne funktioner (brug) af to tidsformer (sætning/tekst niveau)

Present Simple VS Present Continuous

Past Simple VS Present Perfect

Present Simple VS Past Simple

Past Simple VS Past Continuous

Present Simple VS Future Simple

Sætningsstruktur – funktioner af sætningsled (sætningsniveau)

Main clause – Minor clause / Hovedsætning - bisætning

Direct object / Genstandsled

Prepositional phrases / Forholdsordsled

Relative clause / Relativsætning

Participants – Processes – Circumstances categories ([Kilde](#))

Adjectival – Nominal – Adverbial – Verbal (Main Verb Phrase) functions ([Kilde](#))

Kohærens og kohæsion (tekstniveau og sætningsniveau)

Genre struktur – tekstdele i en bestemt genre (genrepædagogisk genrebegreb - ikke litterære genrer) ([Kilde](#), side 106-107)

Time connectors / Tidsforbindere

Conjunctions / Bindeord – delt i kategorier

Pronouns / Stedord

Sammenligne funktioner af artikler – a/an, the, nul artikel (ord/sætning niveau)

Modalitet (sætningsniveau)

Modalverber – certainty and necessity/permission scales ([Kilde](#) og [Kilde](#))

Funktioner af udvalgte modalverber

Listen kan udvides med flere eksempler

Grammatiske elementer - velegnet til funktionel tilgang i TYSK

Funktioner (brug) af tidsformer (sætning/tekst niveau)

Präsens / Präteritum (for den skriftlige kommunikation)

Präsens / Perfekt (for den mundtlige kommunikation)

werden = vil (fremtid) VS will = vil gerne/har lyst til

Präteritum VS Perfekt

Präsens VS Futurum

Sætningsstruktur - funktioner af sætningsled (sætningsniveau)

Hovedsætning - bisætning

Stille spørgsmål til forskellige led:

- Genstandsled
- Hensynsled
- Forholdsordsled (som adjektiv eller adverbiale funktioner)

Kategorisere sætningsled i 3 kategorier: deltagere (grundled plus genstandsled og tilhørende tillægsord) – processer (udsagnsled) – omstændigheder (adverbiale led) ([Kilde](#))

Kategorisere sætningsled i 4 kategorier: adjektiv funktion – nominal funktion (navneord) – verbal funktion (udsagnsord) – adverbial funktion ([Kilde](#))

Idiomer og feste vendinger som sammenhængende sætningslementer

Kohærens og kohæsion (tekstniveau og sætningsniveau)

Genre struktur – tekstdele i en bestemt genre (genrepædagogisk genrebegreb - ikke litterære genrer) ([Kilde](#), side 106-107)

Tidsforbindere

Bindeord – delt i kategorier

Stedord

Sammenligne funktioner af artikler – bestemt/ubestemt/nul artikel (ord/sætning niveau)

Aktive VS passive former (sætningsniveau / tekst niveau)

Modalitet (sætningsniveau)

Funktioner af enkelte modalverber

können VS dürfen

müssen VS sollen

will = vil gerne/har lyst til VS werde = vil (fremtid)

Listen kan udvides med flere eksempler

Best practice principles for functional grammar teaching

TEXT-EXTERNAL GRAMMAR ELEMENTS

- see the document ‘Grammatiske elementer velegnet til funktionel tilgang’ for examples

ACTIVITY TYPE

- analysis (notice, analyse, compare, reflect)
- production (set in or find answers for the context, write or speak using the functions)

COMMUNICATIVE CONTEXT

- text (audio, video, written)
- situation (description of a situation context in which the conversation takes place)

FUNCTIONAL EXERCISES

- focus on function OR form+function
- understanding of the context is necessary to solve the task

REFLECTIONS

- Reflections are necessary in order to solve the task.
- Reflections should concern the function, not only the form (why? what for?).

- The choice - among grammar elements or among several functions - is necessary to solve the task (mostly for productive exercises).

METATALK ABOUT FUNCTIONS

- Purpose: to increase awareness and understanding of functions, and to develop metalanguage.
- Metatalk can take place before / during / after the activity (and/or), between teacher and students or among students.
- The students should be actively involved in the metatalk (notice, guess, ask questions, compare, reflect etc.).

MICRO / MACRO LEVEL

- The functions can be explored on the word / sentence / text level (and/or).

WHAT FOR

- It should be (made) clear for the students how the functions of a specific grammar element can help to improve their own language production = what they can use it for.

Undervisningseksempler - grundskolen

Present continuous

Focal Point

- Focus is on finding connections between present continuous (-ing form) and their function (matching it with right box at the worksheet).

Goals

- Students must be able to identify present continuous.
- Student must be able to categorize verbs into different categories.

Description

- Teacher found that students had an overuse and wrong use of present continuous in their written work and therefore decided to focus on this in class.
- The teacher starts by explaining the reason for working with this specific grammatical area to the students. He starts by explaining when present continuous is used and what the function hereby is.
- The teacher hands out some sentences in English and Danish to the students. He also hands out a worksheet with different categories on and explain these categories to the students.
- The students must translate each English sentence and place the sentence in the right box at the worksheet. Teacher gives an example before students work in pairs.

- Teacher goes through some examples in plenum. Here the teacher also asks about when then we are to use present continuous tense, what the function of this is and compare this to Danish where we often use 'sidder/ligger/står og...'. 'er ved at...' etc.
- Student must then translate Danish sentences into English by using present continuous. Here the form of present continuous is described to those students who are still in doubt about how to inflict a present verb into present continuous.
- Teacher hands out a text 'Helping out at home' to the students. The text is produced by the teacher for this specific teaching sequence.
- Students must mark all verbs and place them in the boxes on the worksheet used before.

Activity plan

1	Introduction to the categories (functions) of Present Simple & Present Continuous.
2	Translating sentences from English to Danish in mixed tenses
3	Metatalk about different uses of Present Simple and Present Continuous
4	Translating sentences from Danish to English in mixed tenses
5	Working with the text "Helping at home" - identifying the verbs and placing them into categories
6	Metatalk - Discussing activity 5
7	Follow-up exercise

How best practice principles are used

Here we refer to the document; *Best Practice Principles for Functional Grammar Teaching*.

Text External

- Different uses of Present Continuous as well as Present Simple are text-external grammar elements because they have a direct connection to the real world.

Activity Type

- In the lesson, there are mostly analysing activities (translation from English, finding and categorizing verbs in the text).
- Translation into English might be considered as a productive activity, but only partly because the students do not produce the sentences themselves.

Communicative Context

- occurs in the text “Helping out at home” because it is a whole text, which creates a context for the use of tenses.

Functional Exercises

- All exercises are functional (translation and categorization exercises) because they focus on the use (functions) of tenses and not on their forms. The forms are only mentioned to distinguish between two tenses.
- To solve the tasks (categorize the verbs after functions in the specific situation) the students need to understand the situation that is described in the sentences/in the text, thus, the context.

Reflections

- Since in each activity there are sentences both in Present Simple and Present Continuous (= choice between tenses), the students have to reflect in order to understand what situation is described.
- They have to connect a specific situation to a specific category (function), thus they reflect about functions and choose the matching “box” (= choice between functions).

Metatalk

- Metatalk takes place in the middle between several functional activities. In this way the students are supposed to notice some of the connections themselves. The metatalk occurs again after each exercise.
- The purpose of the metatalk is to increase awareness and understanding of functions of Present Continuous (and Present Simple).
- The metalanguage includes description of different functions of the two tenses - in Danish.

Micro/Macro level

- In this lesson the functions are discussed on the sentence level. This is the first step in working with tense functions in the 6th grade, the text level might be too complex.

Adjectives

Focal point

- Focus on adjectives impact on the atmosphere of a text
- Students watch a youtube video 'What you need to know before visiting Copenhagen', Holiday Extras Travel Guide, 2017

<https://youtu.be/caPwuaBM8Yq?si=DqHAIiNX52wGiklJI>

Description

- After watching the entire video the students will focus on a specific part of the video and focus on the host's use of adjectives in her description of Copenhagen.
- Students must note all adjectives used in the sequence and sort them in positive, negative and neutral adjectives.
- Talk in plenum about adjectives impact on a text. How do we understand and comprehend a given text according to the use of adjectives?
- Students look at the video again and try to find positive expressions and attitudes expressed without using adjectives. In what other way can we express a specific attitude in a text?
- Students must produce a short text where they present their town to a tourist in a negative or positive way without using adjectives.

- Lastly, the students produce a text for tourists about a given sport with right use of adjectives (teacher goes through how to inflict an adjective beforehand).

Activity plan

1	Announcing the topic of the class and presenting a video about Copenhagen, watching it in plenary.
2	Activity 1 with the video Finding adjectives and sorting them into three categories: positive, neutral or negative.
3	Metatalk about the influence of adjectives on the text's mood and its perception by the viewers.
4	Activity 2 with the video Finding positive sentences without adjectives. Short remark from the teacher on their amount.
5	Text producing activity Writing a description of Svendborg without any adjectives.
6	Short metatalk Collecting students' reactions to the activity.
7	Follow-up activities - in the following classes: <ul style="list-style-type: none"> • Working with the forms of adjectives • Improving a story activity • Writing an assignment

How best practice principles are used

Here we refer to the document; *Best Practice Principles for Functional Grammar Teaching*

Text External

- The use of adjectives is text-external because it affects perception and mood of the text, which we can clearly sense in reality.

Activity Type

- Activity 1 is analytical because the students have to analyse a text (=video) and particularly the connotations of the adjectives in the text.

- Activity 2 is also analytical. The main purpose is to notice how few mood creating sentences do not contain adjectives.
- Activity 3 - here the students have to produce language themselves because they write a text.

Communicative Conetext

- All activities work with a whole text (or longer coherent abstract from a text). In activities 1 and 2 it is a video abstract, in activity 3 it is their own text.

Functional Exercises

- Activity 1 is not functional in itself. In the activity, there is a focus on form (finding adjectives) and meaning (categorisation), but through the metatalk, the students have to reflect about the functions of adjectives. So due to the metatalk the functionality occurs.
- Activity 2 is partly functional. The students have to find the sentences based on their form (absence of adjectives). But since they have to find only those sentences that create a positive picture of Copenhagen, the understanding of the text becomes necessary. The fact that this activity follows the main metatalk and taking into account the age of the students, the teacher can assume that they can themselves see a connection of this activity to the role of adjectives, which makes it more functional.
- Activity 3 is functional because the students have to choose their language according to the purpose (create a specific mood in the text - it is in itself functional), but have to avoid the best tool for achieving this purpose (adjectives). That makes reflections about choice of language and the importance of adjectives for the purpose necessary.

Metatalk

- There are two metatalks in this lesson. Both metatalks are placed right after the activity they are connected to. This way the students work inductively, thus, they have to start working with the grammar element without an explicit introduction to rules. The idea is to push them to start reflecting on their own.
- The purpose of both metatalks is to make the students aware of the role adjectives play in the text, to make them reflect about and realise adjectives' function. Additionally, at the end an extra purpose is to connect all the findings/reflections to their own written assignments.

- Metalanguage contains words as: adjectives, role in the text, positive/negative/neutral picture, mood, perception.

Micro/Macro level

- In this lesson the functions are discussed on word and text levels. When the students have to find antonyms for the adjectives from the video or focus on spotting them in the first line, they work on the word level. When they reflect about and discuss the use and role of adjectives, they come up on the text level.

Undervisningseksempler - gymnasiet

Dette afsnit indbefatter følgende emner, der optræder med modulplaner samt øvelser:

- Præpositioner
- Tempus og litterær analyse
- Ordklasser og digtanalyse

Materialet er udarbejdet af Mette Bruusgaard, lektor i engelsk og tysk, Svendborg gymnasium og Tine Nielsen, lektor i engelsk og tysk, Svendborg Gymnasium.

Modulplan: Præpositioner

1. Målgruppe og målsætning

Målgruppe: 2g TyB STX

Målsætning

- Eleverne skal kunne identificere præpositioner og styrelse
- Eleverne skal kunne identificere begrundelsen for kasus (bevægelse/stilstand/overført betydning)
- Elever skal overføre deres viden til mundtlig kommunikation.

2. Modulplan

Varighed: 1,5 modul – 140 min

	Aktivitet	Arbejdsform	Varighed
1	Repetition af tvivlspræpositioner med både dativ og akkusativ (rumlig/konkret betydning)	klassedialog	15 min
2	Spillet " <i>Find spaden i haven</i> " (inkl. introduktion til opgaven), hvor eleverne bruger tvivlspræpositioner i konkrete eksempler.	pararbejde	20 min
3	Produktion af videoer i 3-/4-mandsgrupper med verbalhandlinger, der indbefatter tvivlspræpositioner m. konkret/rumlig betydning (inkl. introduktion til opgaven). Færdig video er lektie til næste modul.	gruppearbejde	35 min
4	Læreren introducerer regler for at bruge tvivlspræpositioner i overført betydning	tavleundervisning	20 min
5	Peer feedback på video om tvivlspræpositioner (inkl. introduktion til opgaven)	gruppearbejde	10 min
6	Klassedialog om respons på korrekthed	klassedialog	5-10 min
7	Skriveøvelse i at bruge tvivlspræpositioner i overført betydning (inkl. introduktion til opgaven)	individuel arbejde	15 min
8	Mundtlig udveksling af holdninger. Elever bruger øvelse 3 til at spørge hinanden rundt i klassen.	Klassedialog	5-10 min

3. Materialeoversigt

- Lærerproduceret arbejdsark
- Ordbogen.com
- Grammatikbogen *Alles in Allem* s. 44-51

4. Beskrivelse af aktiviteter

1. Læreren repeterer kort tvivlspræpositioner på klassen, hvor eleverne via sætninger på tavlen skal vurdere, om der skal bruges akkusativ eller dativ. I alle sætninger anvendes tvivlspræpositioner i konkret/rumlig betydning med bevægelse eller stilstand/bevægelse inden for et område.
2. Eleverne spiller ”*Find spaden i haven*” et spil, der minder om sænke-slagskib, hvor eleverne skal placere 4 ”spader” i en have på genstande forsynet med en glose. Dernæst skal de gætte, hvor de hver især har placeret en spade. I denne øvelse træner de brugen af tvivlspræpositioner ved forbliven på stedet (dativ). Eleverne skal kommunikere til hinanden, hvis en elev har gættet placeringen, men med den forkerte præposition. Derved støtter de hinanden i søgningen.
3. I grupper filmer eleverne små videoer, hvor de illustrerer brugen af tvivlspræpositionerne med hhv. akkusativ eller dativ, og derved kobler arbejdet med præpositionerne til en kommunikativ kontekst. I næste modul skal holdet arbejde med videoerne.
4. Læreren introducerer til brugen af tvivlspræpositioner i overført betydning.
5. Hver gruppe ser en anden gruppes video og giver respons på korrekthed (kasmus ved præpositioner) ved at transskribere forkerte sætninger og skrive dem ind i et fælles svarark uden at angive navne på gruppens medlemmer.
6. Kortfattet dialog på klassen ud fra det fælles svarark: Hvordan ser det samlet set ud ”med korrektheden” på holdet? – Hvor begår man typisk fejl?
7. Individuel skriveøvelse i at bruge tvivlspræpositioner i overført betydning.
8. I samtaleøvelsen skal eleverne gå rundt i klassen og stiller hinanden spørgsmålene i øvelse 3.2 på baggrund af deres svar i øvelse 3.1.

5. Evaluering og tegn på læring

Eleverne vurderes formativt af læreren undervejs i modulet:

- Kan eleverne anvende korrekt kasmus ved præpositionerne i de mundtlige og skriftlige øvelserne undervejs? (læreren indsamler de skriftlige øvelser, men giver ikke summativ en evaluering)
- Kan eleverne korrigere fejl i videoerne i peer feedback opgaven?

6. Differentiering

Der har ikke fundet differentiering sted. Videogrupperne har netop været dannet mhp. på at skabe heterogene grupper, så medlemmerne i grupperne kan hjælpe hinanden.

7. Best practice principper

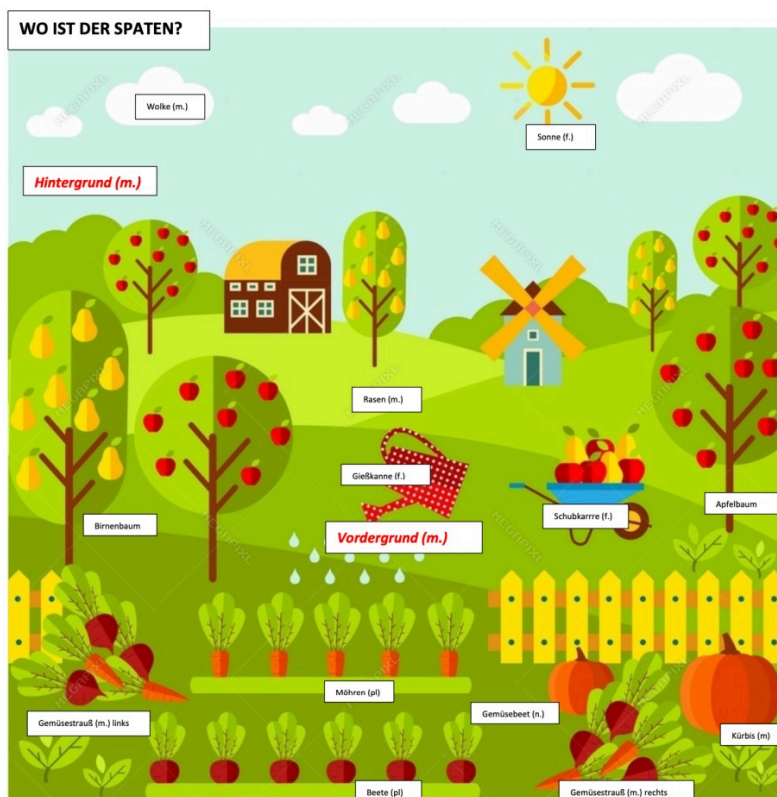
- Præpositioner danner sammen med substantivfraser og andre ordklasser præpositionsforbindelser, der i deres anvendelse peger ud af teksten og ind i den virkelige verden. Netop det, at der ikke undervises i præpositioner med altid i en kontekst som præpositionsforbindelse og adverbialled, gør dem anvendelige i funktionel kommunikativ undervisning.
- Modulet indebærer forskellige former for aktiviteter omkring præpositioner: observation, refleksion og både mundtlig og skriftlig produktion inden for en kommunikativ kontekst.
- Eleverne skal netop både producere og reflektere over sprog og derved forstærkes forståelsen af, at præpositioner dels tager forskellig kasus afhængig af kontekst (rumlig eller overført betydning, samt koblet til verbalhandlinger), dels optræder i mange sprogbrugssammenhænge.

8. Vedhæftning

Arbejdsark til modul om præpositioner

Øvelser: Præpositioner

ØVELSE 1: Parøvelse

1. Du skal tegne en spade (der/m.) **4 steder** på billedet: Hvert sted, skal spaden placeres med **en ny** tvivlspræposition (an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen). Du må kun placere spaden på genstande, hvor der er et ordkort. Læg mærke til, at din spade "er" et sted, dvs. at der er tale om stilstand, så du skal kun bruge dativ efter præpositionen. Skriv også gerne præpositionen, så du kan huske den.
2. I skal nu på skift, gætte, hvor hinandens spader er: Det gør I ved at spørge hinanden "Liegt der Spaten" og så bruge en præpositionsforbindelse. Fx "Liegt der Spaten neben den Möhren?"

Gætter man rigtigt, må man blive ved!

	M	F	N	Pluralis
Nom × ⊗	der	die	das	die
Akk Δ ~	den	die	das	die
Gen	des	-s	der	des -s
Dativ □ ~	dem	der	dem	den

Andre gode gløser: Liegt der Spaten?

Im Vordergrund auf/hinter/...
 Im Hintergrund auf/hinter/...
 Ind der Mitte auf/hinter/...
 rechts/links auf/hinter/...

ØVELSE 2: Gruppevideo med tvivlspræpositioner

- I skal lave en video sammen, hvor I udfører to handlinger per person med en præpositionsforbindelse: I skal bruge verberne i kassen nedenfor og kombinere disse med en præpositionsforbindelse og den korrekte kasus.

Fx

*Ich lege das Buch **IN DIE** Tasche (wohin? = akk)*

*Das Buch liegt **IN DER** Tasche (wo? = dativ)*

*Ich setze mich **AUF DEN** Boden (wohin? = akk)*

*Ich sitze **AUF DEM** Boden (wo? = dativ)*

- Hver af jer skal først udføre en handling, hvor præpositionen styrer akkusativ (wo?) og dernæst konstatere tilstanden vha. af et udsagn med dativ (wohin?).
- Mens man udfører sin handling, skal man beskrive, hvad man gør, som i mine eksempler.

Positionsverben & Richtungsverben Erklärungen, Beispiele & Übungen

deutschlernblog.de/positionsverben-richtungsverben

I skal enten samle jeres små klip af handlinger i én video eller lægge alle klip i en gruppemappe. Læg jeres ting i samarbejdsområdet. Husk navn.

ØVELSE 3: Brug af præpositioner i overført betydning

1. Færdiggør sætninger med korrekt bøjet artikel og et substantiv. Skriv desuden en afslutning på de sætninger, hvor denne mangler (markeret med ...)

durch, für, gegen, ohne, um = akkusativ	aus, bei, mit, nach, seit, von, zu = dativ
---	--

1. Wenn ich durch _____ gehe, dann sehe ich immer ...
2. Wir sollen für _____ kämpfen.
3. Ich sollte gegen _____ protestieren.
4. Ohne mein _____ bin ich unglücklich.
5. Wir sollten uns mehr um _____ kümmern. (*take care of*)
6. Aus _____ letzten Jahr habe ich gelernt, dass...
7. Ich möchte mich bei _____ bedanken, weil ...
8. Mit mein _____ Klassenkameraden kann ich...
9. Nach _____ Deutschunterricht haben wir ...
10. In ein _____ Jahr bin ich ...

2. Frage einem Klassenkameraden

- Für welche Sache sollen wir kämpfen?
- Gegen welche Sachen müssen wir protestieren?
- Ohne was kannst du nicht glücklich sein?
- Bei wem möchtest du dich bedanken?

Modulplan: Tempus og litterær analyse

1. Målgruppe og målsætning

Målgruppe: 3g EnA STX

Målsætning

- Eleverne skal forstå regler for dannelse og brug af simpel og sammensat tid
- Eleverne skal producere sætninger i simpel og sammensat tid
- Eleverne skal anvende viden om tempus i stilistisk analyse af romanuddrag
- Eleverne træner herved opgaver, der også ligner de funktionelle grammatikopgaver til den skriftlige eksamen.

2. Modulplan

Varighed: 1,5 modul – 140 min

	Aktivitet	Arbejdsform	Varighed
1	Simpel og sammensat tid repeteres	tavleundervisning	20 min
2	Træning i at forklare tid: Hvorfor vælger man de forskellige tider? (inkl. introduktion til opgaven)	gruppearbejde	25 min
3	Grupper forklare regler for tid på klassen	klassedialog	35 min
4	Tempusbrug i tekstuddrag bestemmes og kobles til stilistisk analyse (inkl. introduktion til opgaven)	pararbejde	20 min
5	Klassedialog om brug af tempus og stilistisk analyse	klassedialog	15 min
6	Omskrivning af tid og refleksion ift. stilistisk analyse (inkl. introduktion til opgaven)	pararbejde	15 min
7	Klassedialog om virkning af tempusskift ift. analyse og fortolkning	klassedialog	10 min

3. Materialeoversigt

- Lærerproduceret oversigtsark til tavlegennemgang
- Grammatikbogen, The Grammar, s. 50-54

- Lærerproduceret øvelsesark (sekvens 4 og 6)
- Uddrag af Doris Lessing The Fifth Child (holdet skal læse hele romanen)

4. Beskrivelse af aktiviteter

1. Læreren repeterer de forskellige komplekse verbalformer, der optræder ved overgangen fra simpel til sammensat tid vha. af lærerproduceret oversigtsark
 - Hvordan dannes hhv. simpel og sammensatte tider?
 - Hvad afgør brugen af de forskellige tider?
2. Eleverne inddeles i grupper, der har ansvaret for deres ”egen” tempus. Vha. grammatikbogen skal eleverne forklare resten af holdet, hvornår (i hvilke situationer) dette tidsaspekt bruges. For at underbygge deres forklaring, skal gruppen producere sætninger på engelsk i den pågældende tempus om hovedpersonerne Harriet og David i romanen The Fifth Child.
3. Grupperne præsenterer brugen af deres tempus for resten af holdet vha. af deres eksempler, og de skal forklare, hvorfor den pågældende tid er velegnet i eksempelsætningerne. Eleverne skaber derved forbindelsen mellem en overordnet grammatisk reglen og en konkret kontekst i den roman, som holdet er i gang med at læse.
4. I et lærerproduceret øvelsesark skal eleverne finde verballed i et uddrag fra The Fifth Child og bestemme hvilken tid, der primært anvendes. Dernæst skal eleverne overveje formålet med at anvende denne tid i forhold til tekstuddragets indhold og udsagn. De skal desuden reflektere over, hvorfor der ikke er valgt en anden tid.
5. På klassens præsenteres og diskuteres elevernes overvejelser.
6. I et lærerproduceret øvelsesark skal eleverne omskrive et tekstuddrag fra The Fifth Child i præteritum og pluskvamperfektum til præsens og perfektum. Dernæst skal de reflektere over forskellen i virkningen ved at skifte tidsaspekt.
7. På klassens præsenteres og diskuteres elevernes overvejelser, og læreren skubber på i forhold til en refleksion over, at anvendelsen af tid også kan bruges til at sige noget om fx en sindstilstand og oplevelsen af, om denne sindstilstand er forankret i fortiden eller trækkes med ind i tekstens nutid, eller fx oplevelsen af en konflikt og et miljø.

5. Evaluering og tegn på læring

Eleverne vurderes formativt af læreren undervejs i modulet:

- Kan eleverne producere korrekte sætninger i opgave 3 og forklare disse korrekt?
- Kan eleverne bestemme tempus og reflektere relevant over brugen heraf i sekvens 4 og 6?
- Kan eleverne omskrive korrekt og argumentere i forhold til reglerne for brug af tid?
- Kan eleverne inddrage viden om tempus i argumentationen for tekstlæsningen?

I klassedialogerne i sekvens 5 og 7 viser eleverne samlet set en god forståelse af formålet med at anvende forskellige tider.

Elevernes vurderes senere summativt, når de skal producere en skriftlig analyse og fortolkning på engelsk af *The Fifth Child*, hvor de skal inddrage refleksioner over brugen af tempus i deres argumentation.

6. Differentiering

Der har ikke fundet differentiering sted. Man kunne differentiere i sekvens 2 ved gruppedannelsen ift. hvilken tid, grupperne tildeles, da de sammensatte tider er mere komplekse at forklare.

7. Best practice principper

- Tempus indeholder tekststykkegrammatiske strukturer, som i brugen peger ud af teksten og ind i den virkelige verden.
- Modulet indebærer forskellige former for aktiviteter: observation, refleksion, produktion samt analyse og fortolkning, hvor omdrejningspunktet hele tiden er funktionel (kontekstuel) anvendelse af tempus.
- Eleverne skal netop både producere og reflektere over sprog og derved forstærkes forståelsen af forskelle i brugen af tempus både, hvad angår regler dannelse og anvendelse.
- Arbejdet med tempus kobles desuden til tekstanalytisk arbejde, der derved giver eleverne et kvalificeret, argumenterende sprog (analyse) til at begrunde deres fortolkning.

8. Vedhæftning

Arbejdsark til modul om tempus og litterær analyse.

Arbejdsark: Tempus og litterær analyse

Opgave 1: Grammatisk baggrundsviden

Hvorfor vælger man de forskellige tider?

I får nu til opgave i følgende grupper at forklare for klassen, hvornår (i hvilke situationer) jeres tid bruges.

I skal også komme med nogle eksempler på sætninger i engelsk på jeres tider, og de skal handle om Harriet og David. Skriv jeres eksempler på tavlen og forklar hvorfor PRÆCIS jeres tid er så vildt velegnet til disse sætninger (ud fra reglerne om tidens anvendelse).

Grammatisk tid	Elever
Præsens: s. 50-51	
Perfektum: s. 52-53	
Præteritum (kaldes imperfektum i bogen): s. 52 øverst	
Pluskvamperfektum og futurum s. 54	

Opgave 2: Stilistikanalyse af The Fifth Child

How does Doris Lessing use verb tense in her novel?

Find verballeddene (nogle er simple, andre er sammensatte) og forklar hvilken tid, som primært bruges. Overvej, hvorfor Doris Lessing har valgt at skrive i denne tid? Hvad ville være alternativet? Hvorfor ikke vælge en anden tid?

From page 18 in our version: Happiness. A happy family. The Lovatts were a happy family. It was what they had chosen and what they deserved. Often, when David and Harriet lay face to face, it seemed that doors in their breasts flew open, and what poured out was an intensity of relief, of thankfulness, that still astonished them both: patience for what seemed now such a very long time had not 28 been easy, after all. It had been hard preserving their belief in themselves when the spirit of the times, the greedy and selfish sixties, had been so ready to condemn them, to isolate, to diminish their best selves. And look, they had been right to insist on guarding that stubborn individuality of theirs, which had chosen, and so obstinately, the best - this.

Opgave 3: More analysis of the style of writing

- Read this little excerpt from page 19 in our book.
- Find alle verballed og deres subjekter.
- Omskriv tid til præsens + perfektum

The fourth baby, Paul, was born in 1973, between a Christmas and an Easter. Harriet was not very well: her pregnancies had continued uncomfortable and full of minor problems - nothing serious, but she was tired.

Analysis and interpretation

- How does the pregnancy seem to weigh in Harriet in the text reflecting past time and in the one reflecting present time?
- How do each of the two texts affect your reading?
- Discuss why Doris Lessing mainly chooses past tense and past perfect tense?

Modulplan: Ordklasser og digtanalyse

1. Målgruppe og målsætning

Målgruppe: 1g/2g En STX

Målsætning

- Eleverne skal kunne identificere verber og substantiver (ved at trække på viden fra AP)
- Eleverne skal kommentere semantiske aspekter af verber og substantiver
- Elever skal overføre deres viden om ordklasser til digtanalyse i en saglig argumentation (mundtligt og på skrift).

2. Modulplan

Varighed: 1,5 modul – 140 min

3. Materialeoversigt

- Lærerproduceret arbejdsark
- Ordbogen.com, <https://maoridictionary.co.nz/>
- Apirana Taylor, Haka fra A Canoe in Midstream, Canterbury University Press, 2009. <https://www.nzbookawards.nz/national-poetry-day/20-20-collection/?cat=20-20-poets&poet=apirana-taylor>
- Lærerproduceret skriftlig afleveringsopgave
- Lærerproduceret peer feedback øvelse.

4. Beskrivelse af aktiviteter

1. Læreren repeterer kort viden om verber og substantiver med eleverne og instruerer holdet i parøvelsen også ift. til brug af ordbøgerne.
2. Parvis læser og oversætter digtet vha. ordbogslinks, og de skal på engelsk kort tale om, hvad digtet handler om.
3. Eleverne løser opgave 1 parvis, hvor de skal bestemme verber og substantiver i digtet og reflektere over, hvad der på betydningsplanet karakteriserer disse ordklassers optræden: De skal kategorisere verber ift., om det er statiske eller dynamiske verber, og kategorisere substantiverne i semantiske skemaer.

4. På klassens samtale kort om, hvilken betydning denne kategorisering af de to ordklasser har for læsningen af digtet: Dvs. hvordan den kan bruges til at understøtte vores afkodning (analyse og fortolkning) af digtet?
5. I grupper analyserer og fortolker eleverne digtet ud fra analyse- og fortolkningsspørgsmålene i opgaveark 2.
6. På klassen samler vi en overordnet analyse og fortolkning af digtet og kommenterer på, hvorledes viden om verberne og substantiverne hjælper til at fortolke digtets titel, opbygning, tone og derved hele indtrykket af, hvad "Haka" betyder for det lyriske jeg. Dvs. hvordan grammatikken kan bruges som argumentation i analyse og fortolkning (såkaldt sproglig analyse).
7. Læreren introducerer til den selvstændige skriveøvelse, hvor eleverne på tilsvarende vis skal formidle noget, der er værdifuldt for dem.
8. Individuelt skriver eleverne et digt, der følger "Haka" i opbygning og dominansen af substantiver og verber.

5. Evaluering og tegn på læring

Eleverne vurderes formativt af læreren undervejs i modulet:

- Kan eleverne bestemme og semantisk gruppere verberne og substantiverne?
- Kan eleverne koble denne grammatiske viden til deres analyse og fortolkning af digtet "Haka"?

Elever i 1g har brug for tætte stilladser i arbejdsopgaverne for at kunne anvende grammatisk viden argumentatorisk i analyse og fortolkning. Men vha. tætte arbejdsspørgsmål, kommer eleverne fint derhen.

Eleverne vurderes desuden summativt 2 gange:

- 1) I den individuelle skriveøvelse vurderes eleverne på, om de tilsvarende kan bruge dynamiske verber og substantiver med et tydeligt semantisk skema til at beskrive genstandsfeltet for deres digt.
- 2) I peer feedback øvelsen skal eleverne vurdere og kommentere anonymiserede digte for hinanden. Læreren får derved et billede af, om eleverne er i stand til igen at bruge begreber og viden om ordklasser til at kvalificere sagligheden i deres argumentation.

6. Differentiering

Der har ikke fundet differentiering sted.

7. Best practice principper

- Verber og substantiver hører til typen af grammatiske strukturer, som i brugen peger ud af teksten og ind i den virkelige verden.
- Modulet indebærer forskellige former for aktiviteter: observation, refleksion, analyse og fortolkning samt produktion, hvor omdrejningspunktet hele tiden er funktionel anvendelse af verber og substantiver både i en kommunikativ kontekst og som redskab til fortolkning.
- Eleverne skal netop både producere og reflektere over sprog og derved forstærkes forståelsen af, at verber kan bruges til at signalere forskelligt, samt at substantiver kan kategoriseres og derved også tone en tekst. Således kobles arbejdet med verber og substantiver til det tekstanalytiske arbejde, der derved giver eleverne et kvalificeret, argumenterende sprog (analysen) til at begrunde deres fortolkning.

8. Vedhæftning

Arbejdsark til modul om ordklasser og digtanalyse.

Exercises

EXERCISE 1: Verbs and Nouns in "Haka"

Nouns

1. Make a list of all the nouns in the poem.
2. How would you be able to see that these are nouns without using a Māori dictionary?
3. Categorize these nouns into two semantic fields (groups): Which and why these?

Verbs

1. Make a list of all the verbs in the poem.
2. Look at the overview below: How would you characterize the majority of these verbs semantically? Why?
3. How does using verbs from this category effect the poem?
4. The poem contains two subject complements (subjektsprædiket). Where?
5. What is the effect of using a subject complement?

Semantic groups of verbs	
Verbs reflect actions, state of minds, feelings, thoughts, wishes, attitudes and senses. Looking at the verbs, therefore, gives you an impression of how a person feels, acts, thinks and in that sense comes across.	
Stative verbs (tilstandsverber)	e.g. sit, dream, love, hate, fear, wait, live, judge, own, believe, (to) be. These verbs reflect feelings, thoughts, a state of mind, but also a more static state of condition.
Dynamic verbs (handlings- og overgangsverber)	e.g. run, talk, work, become, eat, drink, visit, fight, buy, drive, die. These verbs reflect an activity (longer and shorter), a process or a transition.

Source: <https://continuingstudies.uvic.ca/elc/studyzone/410/grammar/stat>

EXERCISE 2: Analysis and interpretation

1. Look at the nouns. What impression do you get of the lyrical I based on these nouns?
2. How does the possessive pronoun “my” affect your reading of the poem?
3. Comment on the link between the title “Haka” and the use of verbs.
4. Explain the simile* “flashes like lightning/up and down my spine”
5. Comment on the link between the title and the structure of the poem.
6. Why is the personal pronoun “I” written without capital letter?
7. Comment on the function/effect of the Maori words.
8. Which tone* do the verbs help create? Use 1-2 words below.
9. How does the lyrical I feel?

***A simile:** A comparison that you make using the conjunctions “as” or “like”. E.g., I feel strong as a lion (a feeling, I compare myself to one, while literally not being one)

***A tone might be:** funny, intelligent, serious, angry, personal, engaging, exiting, knowledgeable, conversational, confused, candid, humorous. happy, joyful, forlorn, cold, distressed, wondering, bitter, childish, annoyed, humorous, amazed, energetic, provocative.

EXERCISE 3: Write your own poem about something that is important to you!

In the poem “Haka”, the lyrical I writes about the significance of the haka both on a personal, physical and cultural level.

It’s a bit of a stretch, but I want you to write a similar poem about something that is meaningful to you in a way that affects you physically, mentally and “culturally”.

It might be a hobby that you share with other people, it might be something at home that makes you happy. It could also be a book, a movie, a type of food, a series, a social gathering, a sport event, a concert etc. –

Your TASK

In your poem, you must explain what it is, how it makes you feel, and who you share it with (micro- and macro, I’ll elaborate), and you do so by following a fixed structure.

Copy the structure of the Haka-poem and insert new words instead of the capitalized words:

when i **VERB** the **DIRECT OBJECT**

i feel it in my bones

and in my **DANISH WORD**

the call of my **DANISH WORD**

VERB like **NOUN PHRASE** (create your own simile)

up and down my spine

it makes my **NOUN VERB**

and my **NOUN VERB**

it is a **NOUN**

of **NOUN** and **NOUN**

NOUN

and **NOUN**

it is the first breath of life

WORDS OF SOUND (klanglyd/lydord)

**EXERCISE 4: PEER FEEDBACK: Analysis and interpretation
(2 timer)**

Write a small essay (200-300 words) in which you analyze and interpret the anonymous poem that you've been assigned. In your essay, you comment on the following, but write it as a whole coherent (sammenhængende) text and not in bullets.

- What is the poem about?
- Comment on the verbs
- Comment on the nouns and a semantic field. Explain why this semantic field is important for understanding the poem
- Explain the simile
- Comment on the tone – explain what in your poem supports this argumentation.
- Comment on the theme.